

πάντα διαφεύγουσιν, ἀπολαύει μόνον ἐκείνων, ὧν γινώσκει νὰ στερεῖται. Δὲν θὰ ἔχρῃ φαντασιοπληξίας, εἶνε ἀληθές, οὐδὲ φαντασιώδεις ἡδονάς, ἀλλ' ὡσαύτως θὰ ἦσαι ἀπληλαγμένους καὶ τῶν ὀδυνῶν, τοῦ καρποῦ αὐτῶν· ἐν τῇ ἀνταλλαγῇ ταύτῃ θὰ κερδήσῃς πολὺ, διότι αἱ μὲν ὀδύνη αὐταὶ συχναὶ εἶνε καὶ πραγματικά, αἱ δὲ ἡδοναὶ σπάνια καὶ μάταια. Νικητὴς τοσοῦτων σφαλερῶν γνωμῶν, θὰ ἦσαι τοιοῦτος καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀποδίδουσαν ὑπερβολικὴν ἀξίαν εἰς τὴν ζωὴν. Θὰ διανύσῃς τὸν βίον σου ἀταράχως καὶ θὰ περατώσῃς αὐτὸν ἄνευ φρίκης· θ' ἀποπάσῃς ἀπ' αὐτοῦ σεαυτὸν, ὡς ἀπὸ πάντων τῶν ἄλλων αγαθῶν. Ἄλλοι, ὑπὸ φρίκης καταλαμβάνομενοι, ὡς σκέπτονται καταλείποντες αὐτὸν ὅτι παύουσιν ὑπάρχοντες· οὗ, γινώσκων ἀκριβῶς τὴν μηδαμινότητα τῆς ἐπιγείου ὑπάρξεως, θὰ πιστεύσῃς ὅτι ἄρχεσαι ὑπάρχων. Ὁ θάνατος εἶνε τὸ τέρας τῆς ζωῆς τοῦ πονηροῦ καὶ ἡ ἀφελγητρία τῆς τοῦ δικαίου.

J. J. ROUSSEAU.

13. Τὸ ἐπιθυμεῖν τὴν εὐδαιμονίαν δὲν εἶνε μωρία, εἶνε φυσικόν, εἶνε ὁ προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ σοφία συνίσταται εἰς τὸ νὰ μὴ ἀφαιρῇ τις ἀπὸ τοῦ πόθου τούτου ὅτι ἀόριστον καὶ ἀπομεμακρυσμένον ὑπάρχει ἐν αὐτῷ. Δέον νὰ ἔχῃ τις πρὸς τὴν ἐλπίδα συννηγμένον αἰώνιον συμβόλαιον ἐκ φόβου μὴ ἀποχαρῇ τὴν αὐτὴν· δέον νὰ συμμορφῶται τις πρὸς τὸ παρόν, νὰ καλῶνῃ αὐτό, ὅταν δύναται, καὶ νὰ μὴ πράττῃ ὡς πράττουσιν οἱ λαίμαργοι ἐκεῖνοι, οἱ μὴ γευματίζοντες, ἵνα κάλλιον δειπνήσωσι. Δυστυχὴς ὁ κατακλινόμενος ἐνίοτε νῆστις ἢ θνήσκων μεταξὺ δύο δειπνῶν, οὐδετέρου αὐτῶν μεταλαβών.

ABEL DUFRESNE.

14. Εὐδαιμών ἀνθρώπος εἶνε ἐκεῖνος, ὅστις τὸ ἀγαθὸν βλέπει μόνον ἐν τῇ τιμότητι καὶ τὸ κακὸν ἐν τῇ ἀτιμίᾳ, ὅστις τὴν ἀληθεῖ ἡδονὴν εὐρίσκει ἐν τῇ περιφρονήσει τῶν ἡδονῶν, ὅστις, ἐραστὴς τῆς τιμότητος καὶ φίλος τῆς ἀρετῆς, οὔτε ὑψοῦται, οὔτε καταπίπτει ὑπὸ τῆς τύχης, ὅστις ἀπολαύει τῶν ἀγαθῶν τῆς τύχης, χωρὶς νὰ γίνηται δοῦλος αὐτῶν. Τοῦ τοιοῦτου ἀνθρώπου ὁ κλῆρος ἔσται ἀναγκαίως χαρὰ ἀσφαλὴς καὶ ἀμετάδλητος, διπνεκὴς ἡσυχία καὶ ἀνεξαγοστήσια, ἀναλλοίωτος εἰρήνη καὶ ἀναλλοίωτος μεγαλεῖον ψυχῆς.

Σενέκας.

15. Ὁ ἀνθρώπος εἶνε εὐτυχὴς μόνον καθ' ὅσον εἶνε ἠθικῶς χρηστός, εἶνε δὲ χρηστός μόνον καθ' ὅσον ἡ φρόνησις διευθύνει τὰς πράξεις αὐτοῦ· πρέπει ἄρα νὰ κανονίξῃ πᾶσαν πράξιν αὐτοῦ κατὰ τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς φρονήσεως, ἥτοι ὀφείλει μὴδὲν νὰ πράττῃ ἄνευ σκέψεως καὶ ὡς τύχη. Τούτου ἕνεκα ὀφείλομεν παιδιόθεν νὰ ἐθιζώμεθα ὅπως σκεπτόμεθα πᾶν ὅτι πράττομεν, μάλιστα δὲ νὰ κατανοῶμεν ἐντελῶς ὅτι ἔχομεν καθήκοντα νὰ ἐκπληρώσωμεν πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους, ἵνα καλῶς προσφερώμεθα. Τὰ καθήκοντα ταῦτα οὐδὲν ἄλλο ἢ οἱ κανόνες τῆς φρονήσεως εἶνε, διότι ἡ φρόνησις εἶνε ἡ διδασκάλος αὐτοῦς, ἡ δὲ πείρα ἐπικυροῖ αὐτοὺς μόνον.

BONNIN.

16. Ἡ εὐδαιμονία τοῦ ἀνθρώπου ἔγκειται ἐν τῷ θελγνύτῳ τοῦ προσδοκώμενου.

ALIBERT.

(*Ακολουθεῖ).

ΚΑΜΙΛΛΟΥ ΦΛΑΜΜΑΡΙΩΝΟΣ

ΑΣΤΡΩΔΑ ΟΝΕΙΡΑ

(Διήγημα).

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΠΕΡΟΣ.

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον ἀριθμόν).

II.

Γ Ο Φ Α Σ Μ Α.

Ἡ πρώτη των συνάντησις ὑπῆρξε τῷ ὄντι παράδοξος. Ἐνθερμὸς παρατηρητὴς τῶν καλλων τῆς φύσεως, πάντοτε ἐκδοτός εἰς μελέτην

τῶν μεγάλων θαυμάτων ὁ νέος φυσιοδίφης, εἶχεν ἐπιχειρήσει κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος τὸ εἰς Νορβηγίαν ταξίδιον, σκοπῶν νὰ ἐπισκεφθῇ τὰς μονήρεις ἐκείνας ἀκτὰς, ἔθθα κρημνίζεται ἡ θάλασσα, καὶ τὰ ὄρη ἐκεῖνα τὰ μὲ χιονοσκεπεῖς κορυφάς, ἅτινα ἀνυψοῦσιν ὑπερνέφελα τὰ ἄσπικα μέτωπά των, καὶ πρὸ πάντων κατεχόμενος ὑπὸ τῆς σφοδρᾶς ἐπιθυμίας νὰ ποιηθῇ ἰδιαιτέραν μελέτην ἐπὶ τοῦ βορείου σέλαος, τῆς μεγαλοπρεποῦς ἐκείνης ἐκδηλώσεως τῆς ζωῆς τοῦ ἡμετέρου πλανήτου. Τὸν συνώδευον εἰς τὸ ταξίδιον ἐκεῖνο. Αἱ δύοσε τοῦ ἡλίου πέρα τῶν σιγηλῶν καὶ ἀποτόμων ἀκτῶν, αἱ ἀνατολαὶ τοῦ λαμπροῦ ἄστρου ἐπὶ τῶν ὁρέων κατέβηλόν μέχρις ἀνεκφράστου βαθμοῦ συγκινήσεως τὴν ποιητικὴν καὶ καλλιτέχνην ψυχὴν του. Διετρίψαμεν ἐκεῖ πλῆστον τοῦ μὴνός διατρέχοντες τὴν γραφικὴν χώραν, ἥτις ἐκτείνεται ἀπὸ τῆς Χριστιανίας μέχρι τῶν Σκανδιναυικῶν ἡλπεων· ἡ Νορβηγία λοιπὸν ἦτο ἡ πατρίς τοῦ τέκνου ἐκείνου τοῦ Βορρᾶ, ὅπερ ἔμελλε νὰ ἐξασκήσῃ τοσοῦτον ταχεῖαν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς μήπω ἀφυπνισθείσης καρδίας του. Ἦτον ἐκεῖ ἐκείνη εἰς ὁλίγων βημάτων ἀπόστασιν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ὅμως μόνον κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀναχωρήσεώς μας ἡ τύχη, ἡ θεὰ αὕτη τῶν ἀρχαίων, ἠδύοκχε νὰ τοὺς φέρῃ εἰς συνάντησιν.

Τὸ φῶς τῆς πρωίας ἐγρύσου τὰς ἀπογεγυμνωμένας κορυφὰς τῶν ὀρέων. Ἡ Νορβηγιανὴ νεῆκς ὠδήγηθη ὑπὸ τοῦ πατρός της ἐπὶ ἐνὸς τῶν ὁρέων ἐκείνων, ὅπου πολλὰ γίνονται ἐκδρομαί, ὡς εἰς τὸ Ρίγιον τῆς Ἑλβετίας, πρὸς θέαν τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου, ἐξαισίου τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ἡ Ἰκλέα ἀπεμακρύνθη μόνη εἰς ἀπόστασιν μέτρων τινῶν, ἐπὶ ἐνὸς μεμονωμένου λόφου, ὅπως διακρίνῃ κάλλιον λεπτομερείας τινὰς τοῦ χωρίου, ὅτε στραφεῖσα, τὸ πρόσωπον ἔχουσα ἀντιθέτως πρὸς τὸν ἥλιον, ὅπως περιλάβῃ διὰ τοῦ βλέμματος ὁλόκληρον τὸν ὀρίζοντα, παρετήρησεν οὐχὶ πλῆστον ἐπὶ τοῦ ὅρου ἢ ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανὸν τὴν εἰκόνα της, τὸ πρόσωπόν της ὁλόκληρον, τὸ ὅποτον ἠδύνατό τις νὰ διακρίνῃ. Φωτεινὴ τις στεφάνη περιέβαλλε τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους ὡς στεφάνη ἀστράπτουσα περὶ τὴν κεφαλὴν ἀγίου καὶ μέγας ἀερώδης κύκλος ἀσθενῶς χρωματίζοντος διὰ τῶν ἀποχρώσεων τοῦ οὐρανοῦ τόξου περιέβαλλε τὸ μυστηριώδες φάσμα.

Ἐκθαμβὸς καὶ συγκεκινημένη διὰ τὸ παράδοξον τοῦ θεάματος, διατελοῦσα ἔτι ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἐντυπώσεως τῆς αἴγλης τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου, δὲν ἀντελήφθη ἀμέσως ὅτι καὶ ἄλλη μορφή καὶ ἄλλη πλαγία ὤψις κεφαλῆς ἀνθρώπου συνήπτετο μετὰ τῆς ἑαυτῆς, σκιὰ ἀκινήτου ὁδοπόρου, θεωμένου ἐνώπιον αὐτῆς, ἀναμνηστικῶς τὰ εἰδῶλα τῶν ἀγίων ὄρθια ἐπὶ τῶν στηλῶν τοῦ ναοῦ· ἡ ἀρρενωπὸς ἐκείνη μορφή καὶ ἡ ἑαυτῆς περιεβάλλοντο ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀερώδους κύκλου· παρετήρησε πάραυτα τὴν παράδοξον ἐκείνην ἐκ πλαγίου ὄψιν τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸν ἀέρα, ἐνόμισεν ὅτι ἦτο παίγιον φανταστικῆς ὀπτασίας καὶ ἐκθαμβὸς ἔκαμε μορφασμὸν τινὰ ἐκπλήξεως καὶ σχεδὸν φρίκης· ἡ ἐνάριος μορφή της παρέστησε τὸν αὐτὸν μορφασμὸν καὶ εἶδε τὸ φάσμα τοῦ ὁδοπόρου φέρον τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ πῆλου καὶ ἀποκαλυπτόμενον ὡς εἰς οὐρανίον χαιρετισμόν, εἶτα ἐκλείπουσαν τὴν ζωηρότητα τοῦ χρωματισμοῦ του καὶ ἐξαφανιζόμενον σχεδὸν συγχρόνως μετὰ τῆς ἰδίας αὐτῆς εἰκόνας.

Ἡ ἐπὶ τοῦ ὅρου Θαβὼρ μεταμόρφωσις, ὅπου οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ εἶδον αἴφνης ἐν τῷ οὐρανῷ τὴν μορφήν τοῦ Διδασκάλου καὶ μετ' αὐτῆς τὰς τοῦ Μωϋσέως καὶ Ἡλίου, δὲν ἐνέβαλεν εἰς μεγαλειέταν ἔκστασιν τοὺς μαθητὰς ἐκείνους ἢ ἡ ἔκστασις, εἰς ἣν ἐδυθίσθη ἡ θῶα παρθένος τῆς Νορβηγίας ἀπέναντι τῆς ἀντηλίας ἐκείνης, ἥς ἡ θεωρία εἶνε γνωστὴ παρ' ὅλων τῶν μετεωρολόγων.

Τὸ φάσμα ἐκεῖνο ἐνετυπώθη ἐπὶ τοῦ ἔσωτάτου τῆς διανοίας της ὡς ὄνειρον θαυμάσιον. Ἐκάλεσε τὸν πατέρα της, ὅστις ἔμενεν εἰς μικρὰν τινὰ ἀπόστασιν ὀπισθεν τοῦ βουνοῦ, ἀλλ' ὅταν ἔφθασεν ἐκεῖνος, τὸ πᾶν εἶχεν ἐξαφανισθῇ. Ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ τὴν ἐξήγησιν τοῦ φαινομένου, ἀλλ' οὐδὲν ἄλλο ἐπέτυχε παρ' αὐτοῦ ἢ τὴν ἀμφιβολίαν καὶ τὴν ἄρνησιν σχεδὸν τῆς πραγματικότητος τοῦ φαινομένου. Ὁ ἔξοχος ἐκεῖνος ἀνὴρ, ἀρχαῖος ἀνώτατος ἀξιωματικὸς, ἀνῆκεν εἰς τὴν κατηγορίαν ἐκείνην τῶν διακεκριμένων πυρρωνιστῶν, οἵτινες ἀρνοῦνται ἀπλοῦστα πᾶν ὅ,τι ἀγνοοῦσιν ἢ δὲν ἐννοοῦσι. Μάτην τὸ χαριτόβρυτον πλάσμα τὸν διεβεβαίου ὅτι εἶδε τὴν εἰκόνα της εἰς τὸν ἀέρα καὶ μάλιστα τὴν εἰκόνα ἀνθρώπου, τὸν ὅποιον ἔκρινεν ὅτι ἦτο νέος καὶ κομψὸς τὸ σχῆμα. Μάτην

διηγείτο τὰς λεπτομερείας τοῦ φάσματος καὶ προσέθετεν ὅτι αἱ μορφὰι τῇ ἐφαινόμηντο μεγαλείτεροι τοῦ φυσικοῦ μεγέθους καὶ παρωμοιάζον πρὸς κολοσσάϊας σκιαγραφίας. Ἐκεῖνος μετ' αὐθεντίας ἀπεφάνετο ὅτι ἦτον ὁ τὸ ὀνομάζουσιν ὀπτικήν ἀπάτην, παραγομένην ὑπὸ τῆς φαντασίας, ὅποταν κακῶς ἐκονιμῇται τις, μάλιστα κατὰ τὰ ἔτη τῆς νεότητος.

Ἀλλὰ τὸ ἐσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας, ἐνῶ ἐπεθαίνονμεν ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου, παρετήρησα νεάνிடά τινα μὲ κόμην κατὰ τι ἀτμώδη προσβλέπουσαν μὲ ὕψος ἀφελοῦς ἐκπλήξεως τὸν φίλον μου. Ἰστατο ἐπὶ τῆς προκυμαίας δεξιουμένη τὸν πατέρα της ἐκ τοῦ βραχίονος καὶ ἔμεινε ἀκίνητος ὡς ἡ γυνὴ τοῦ Ἀὐτ μεταβληθεῖσα εἰς στήλην ἁλός. Ἐδιδεξα αὐτὴν εἰς τὸν φίλον μου, μόλις δὲ ἐκεῖνος στρέψαντος πρὸς αὐτὴν τὸ πρόσωπον, παρετήρησα τὰς παρειάς τῆς νεάνιδος πορφυρουμένας μὲ αἰφνῆδιον ἐρύθημα καὶ αὐτὴν παρευθὺς ἀποστρέφουσαν τὸ βλέμμα, ὅπως τὸ διευθύνῃ ἐπὶ τοῦ τροχοῦ τοῦ πλοίου, τὸ ὅποῖον ἔρχισε νὰ κινήται. Ἀγνοῶ ἂν ὁ Σπέρους ἔδωκε προσοχήν. Πράγματι τὴν πρωίαν οὐδὲν εἶδομεν οὔτε ἐγὼ οὔτε ἐκεῖνος ἐκ τοῦ ἐναερίου φαινομένου, τοῦλάχιστον καθ' ἣν στιγμήν ἡ νεάνις μᾶς ἐπλησίασε καὶ ἐκρύπτετο ὀπίσθεν σωροῦ θάμνων. Μᾶς προσείλκυσε πρὸ πάντων τὸ μέρος τῆς Ἀνατολῆς, ἡ μεγαλοπρέπεια τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου. Ἐν τούτοις ἀπεχαιρέτισεν ὁ Σπέρους τὴν Νορβηγίαν, τὴν ὁποίαν ἐγκατέλιπε μετὰ λυπηροῦ πόθου, διὰ τοῦ αὐτοῦ σχήματος, μεθ' οὗ εἶχε χαιρετίσει τὸν ἀνατέλλοντα Ἥλιον, ἡ δὲ ἄγνωστος ἐξέλαβε τὸν χαιρετισμὸν τοῦτον ὡς δι' αὐτὴν.

Δύο μῆνας μετὰ ταῦτα εἰς τοὺς Παρισίους ὁ κόμης Κ. . . ὑπεδέχετο πολυάριθμὸν τινα ἐταιρίαν ἐπὶ τῷ προσφάτῳ νέῳ θριάμβῳ τῆς συμπολιτίδος του Χριστίνης Νίλσωνος. Ἡ Νορβηγιανὴ νεάνις καὶ ὁ πατήρ της ἐλθόντες εἰς Παρισίους, ὅπως διέλωσι μέρος τοῦ χειμῶνος, ἦσαν μεταξὺ τῶν προσκεκλημένων. Ἀπὸ πολλοῦ ἐγνωρίζοντο ὡς συμπολίται, διότι ἡ Σουηδία καὶ Νορβηγία εἶναι ἀδελφαί. Τὸ καθ' ἡμᾶς ἡρόμεθα ἐκεῖ τὸ πρῶτον, καὶ ἡ πρόσκλησις μάλιστα ὀφείλεται εἰς τὴν ἐμφάνισιν τοῦ τελευταίου βιβλίου τοῦ Σπέρου, διαφημισθέντος ἤδη ἐπὶ λαμπρῇ ἐπιτυχίᾳ. Ρεμβώδης, σύννους, μεμορφωμένη διὰ τῆς αὐστηρᾶς ἀνατροφῆς τῶν βορείων χωρῶν, ἀπληστος τοῦ μανθάνειν ἡ Ἰκλέα εἶχεν ἀναγνώσει ἤδη μετὰ περιεργίας τὸ κατὰ τι μυστηριώδες βιβλίον, ἐν ᾧ ὁ νεαρός μεταφυσικός εἶχεν ἐκθέσει τὰς ἀγωνίας τῆς ψυχῆς του, μὴ ἐπαναπαυσμένης ἐκ τῶν σκέψεων τοῦ Πασχάλ. Προσθετέον ὅτι καὶ αὐτὴ πρὸ πολλῶν μηνῶν ὑπέστη μετ' ἐπιτυχίας τὰς ἐξετάσεις τοῦ ἀνωτάτου πτυχίου καὶ ὅτι παραιτηθεῖσα τῶν σπουδῶν τῆς ἱατρικῆς, ἦτις κατ' ἀρχὰς τὴν προσείλκυεν, ἔρχισε νὰ μνηστῇ μετὰ τινος περιεργίας εἰς τὰς ὕλως νέας ἐρεῦνας τῆς ψυχολογικῆς φυσιολογίας.

Εὐθὺς ὡς ἀπηγγέλθη τὸ ὄνομα τοῦ Γεωργίου, τῇ ἐφάνη ὅτι ἄγνωστός τις φίλος, σχεδὸν ἔμπιστός τις τοῦ πνεύματός της εἰσῆλθεν. Ἀνεσκήρτησεν οἶονεὶ προσβληθεῖσα ὑπὸ ἡλεκτρικῆς συγκινήσεως. Ἐκεῖνος, ἄνθρωπος οὐχὶ πολὺ τοῦ κόσμου, συνεσταλμένος καὶ στενοχωρούμενος ἐκ τῆς συναντήσεως ἀγνώστων προσώπων, μὴ ἀρεσκόμενος οὔτε εἰς τὸν χορόν, οὔτε εἰς τὰ παίγνια, οὔτε εἰς τὰς συνδιαλέξεις, ἐκάθητο ἐν τῇ αὐτῇ γωνίᾳ τῆς αἰθούσης πλησίον φίλων τινῶν ὅλως ἀδιάφορος εἰς τὸ βάσι καὶ τὰς κατρίλλιας, μᾶλλον προσέχων εἰς δύο ἢ τρία ἀριστουργήματα τῆς νεωτέρας μουσικῆς μετ' αἰσθήματος ἀποδιδόμενα, καὶ ὁλόκληρος ἡ ἐσπερίς διέτληε χωρὶς νὰ τὴν πλησιάζῃ, καίτοι τὴν εἶχε παρατηρήσει καὶ δὲν ἔβλεπεν ἄλλο καθ' ὅλην τὴν λαμπράν ἐκείνην ἐσπερίδα παρ' αὐτήν. Τὰ βλέμματά των πλέον ἢ ἅπαξ συνηντήθησαν. Περὶ τὸ τέλος δέ, κατὰ τὴν δευτέραν τῆς πρωίας ὥραν, ὅτε ἡ συνάθροισις ἐγένετο οἰκειότερα, ἐτόλμησε νὰ τὴν πλησιάζῃ χωρὶς ἐν τούτοις νὰ ἀπευθύνῃ λέξιν. Πρώτη αὕτη τῷ ἀπηύθυνε τὸν λόγον, ὅπως τῷ ἐκφράσῃ ἀμφιβολίαν τινὰ περὶ τοῦ συμπεράσματος τοῦ βιβλίου του.

Κολακευθεὶς ἀλλὰ μᾶλλον ἐκπλαγείς, διότι ἔβλεπεν ὅτι αἱ περὶ μεταφυσικῆς σελίδες του εἶχον καὶ μίαν ἀναγνώστριαν—καὶ ἀναγνώστριαν τοιαύτης ἡλικίας—ὁ συγγραφεὺς ἀπήντησεν οὐχὶ τοσοῦτον ἀβρῶς ὅτι αἱ μελέται του ἦσαν σοβαράι πῶς διὰ μίαν γυναῖκα. Ἐκεῖνη ἀπήντησεν ὅτι αἱ γυναῖκες καὶ αἱ νεάνιδες δὲν καταπονοῦνται μόνον ἀσχολούμεναι περὶ τὸ κομψὸν καὶ φιλαρέσκων ἐνδύεσθαι, ἀλλ' ὅτι ἐγνωρίζετινας, αἵτινες σκίπτονται ἐνίοτε, ἐρευνῶσιν, ἐργάζονται καὶ μελετῶσιν.

Ἡμίλει δὲ μετὰ τινος ζωηρότητος, ὅπως συνηγορήσῃ ὑπὲρ τῶν γυναικῶν, ἐναντίον τῆς ἐπιστημονικῆς ἐπάρσεως ἀνδρῶν τινῶν, καὶ ὑποστηρίξῃ τὴν διανοητικὴν τῶν δεξιότητά, καὶ ἀκόπως ἐκέρδησε τὴν ὑπόθεσιν, εἰς ἣν ἄλλως τε καὶ ὁ μεθ' οὗ συνδιελέγετο δὲν ὑπῆρχε κατ' οὐδένα τρόπον ἀντίπαλος.

Τὸ νέον τοῦτο βιβλίον, οὐτινος ἡ ἐπιτυχία ὑπῆρξεν ἄμεσος καὶ λαμπρά, μεθ' ὅλην τὴν ἐμβρίθειαν τοῦ θέματος, εἶχε περιβάλει τὸ ὄνομα τοῦ Γεωργίου Σπέρου δι' ἀληθοῦς δόξης, καὶ εἰς τὰς αἰθούσας πανταχοῦ ὁ ἔξοχος συγγραφεὺς ἐδεξιοῦτο μετὰ ζωηρᾶς συμπαθείας. Μόλις οἱ δύο νέοι ἀντήλλαξαν λέξεις τινὰς καὶ ὁ Σπέρους ἀπέβη τὸ σημεῖον, εἰς ᾧ συνεκροτήθη ἡ προσοχὴ τῶν φίλων τῆς οἰκίας, καὶ ἡναγκάζετο νὰ ἀπαντᾷ εἰς διάφορα ζητήματα, ἅτινα διέκοπτον τὴν κατὰ μόνας συνέντευξιν των. Εἰς τῶν ἐξοχωτέρων κριτικῶν τῆς ἡμέρας εἶχεν ἀφιερώσει ἀκριβῶς μακρὸν ἄρθρον εἰς τὸ νέον σύγγραμμα, καὶ τὸ θέμα αὐτοῦ τοῦ βιβλίου κατέστη ἐν μίᾳ στιγμῇ τὸ ἀντικείμενον τῆς γενικῆς συνδιαλέξεως. Ἡ Ἰκλέα ἔστη μακράν· ἡσθάνετο ὅτι ὁ ἥρωας τὴν εἶχε παρατηρήσει, ὅτι ἡ σκέψις του ἦτον ἥδη συνδεσμένη μετὰ τῆς αὐτῆς διὰ τινος ἀοράτου δεσμοῦ καὶ ὅτι ἀπαντῶν εἰς τὰ προτεινόμενα αὐτῷ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον κοινὰ ζητήματα δὲν εἶχε τὸ πνεῦμά του ἐστραμμένον ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὴν συνδιάλεξιν. Ὁ πρῶτος οὗτος ἐσωτερικὸς θρίαμβος ἤρκει δι' αὐτήν· δὲν ἐπεθύμει ἄλλους.

Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐκεῖνος τῇ ἐξέφρασε τὸν θαυμασμόν του διὰ τὰς ἐξαισίας τοποθεσίας τῆς Νορβηγίας καὶ τῇ ἀφηγήθη τὸ ταξιδεῖον· ἡ Ἰκλέα ἐφλέγετο ὑπὸ τοῦ πόθου νὰ ἀκούσῃ μίαν μόνον λέξιν, ἓνα ὑπαινιγμὸν οἰονδήποτε περὶ τοῦ ἐναερίου ἐκεῖνου φαινομένου, ὅπερ τοσοῦτον τὴν ἐξέπληξε, καὶ δὲν ἐνόει τὴν περὶ τούτου σιγὴν καὶ ἐπιφύλαξιν του. Ἀλλ' ἐκεῖνος, ἐπειδὴ δὲν παρετήρησε τὴν ἀντηλίαν, καθ' ἣν στιγμήν καὶ αὐτῆς ἡ εἰκὼν κατωπτρίζετο εἰς τὸν ἀέρα, δὲν ἐξεπλάγη ἰδιαιτέρως διὰ φαινόμενον, ὅπερ πολλάκις ᾔδη καὶ ὑπὸ καλλιτέρας περιστάσεις ἐμελέτησεν ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς λέμβου τοῦ Ἀεροστάτου, καὶ ἐπειδὴ οὐδὲν πρωτοφανὲς παρετήρησεν, οὐδὲν εἶχε νὰ εἴπῃ περὶ τούτου. Ἡ στιγμή τῆς ἐπιβίσεως ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου δὲν ἀνεκλήθη ἐπίσης εἰς τὴν μνήμην του. Καίτοι δὲ ἡ ξανθὴ κόρη δὲν τῷ ἐφάνη ὅλως ξένη, δὲν ἐνθυμεῖτο ὅμως ὅτι τὴν εἶδε πού. Τὸ κατ' ἐμὲ, τὴν ἀνεγνώρισα ἀμέσως. Ἡμίλησε περὶ τῶν λιμνῶν, τῶν ποταμῶν, τῶν ἀκτῶν, τῶν ὄρεων, ἔμαθον παρ' αὐτῆς ὅτι ἡ μήτηρ της ἀπέθανε νεωτάτῃ ἐκ καρδιακοῦ νοσήματος, ὅτι ὁ πατήρ της προὔτιμα τὴν ζωὴν τῶν Παρισίων παντὸς ἄλλου μέρους καὶ ὅτι ἀναμφιβόλως αὕτη σπανίως θὰ ἐπανεστρέφεν εἰς τὴν πατρίδα της.

Ταχέως αἱ σχέσεις συνήφθησαν μεταξὺ των. Ἡ Ἰκλέα, ἀναθεραμμένη κατὰ τὸν ἀγγλικὸν τῆς ἀγωγῆς τρόπον, εἶχε τὴν ἀνεξαρτησίαν ἐκείνην τοῦ πνεύματος καὶ τὴν περὶ τὸ πράττειν ἐλευθερίαν, τὴν ὁποίαν μόνον μετὰ τὸν γάμον γνωρίζουσιν αἱ γυναῖκες τῆς Γαλλίας, καὶ δὲν ἡσθάνετο αὐτὴν δεσμευομένην ὑπ' οὐδεμιᾶς τῶν κοινωνικῶν ἐκείνων συνθηκῶν, αἵτινες θεωροῦνται παρ' ἡμῖν προωρισμένοι νὰ προστατεύωσι τὴν ἀθωότητα καὶ τὴν ἀρετὴν. Δύο μάλιστα φίλοι τῆς αὐτῆς ἡλικίας μὲ αὐτὴν ἦλθον εἰς Παρισίους, ὅπως συμπληρώσωσι τὰς περὶ τὴν μουσικὴν σπουδὰς των, καὶ ἔζων ὁμοῦ ἐν μέσῃ Βαθυλῶνι, ἐν πάσῃ ὅμως ἀσφαλείᾳ, χωρὶς ποτε νὰ φοβηθῶσι κινδύνους, ὧν γέμουςιν, ὡς τινες ἀξιούσιν, οἱ Παρίσιοι. Ἡ νεάνις ἐδέχθη τὰς ἐπισκέψεις τοῦ Γεωργίου Σπέρου, ὡς καὶ αὐτὸς ὁ πατήρ της θὰ τὰς ἐδέχετο, καὶ ἐντὸς ἐβδομάδων τινῶν ἡ συγγένεια τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῶν διαθέσεων τοὺς συνήνωσεν εἰς τὰς αὐτὰς μελέτας, εἰς τὰς αὐτὰς ἐκζητήσεις. Καθ' ἐκάστην σχεδὸν μετὰ μεσημβρίαν φερόμενος ὑπὸ μυστηριώδους τινὸς ἔλξεως ὁ Σπέρους μετέβαιεν ἀπὸ τῆς λατινικῆς συνοικίας τοῦ πρὸς τὰς ὄχθας τοῦ Σηκουάνα μέχρι τοῦ Τροκαδερό καὶ διήρχετο πολλὰς ὥρας μετὰ τῆς Ἰκλέας εἴτε ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ, εἴτε ἐπὶ τοῦ δώματος τοῦ κήπου, εἴτε εἰς περίπατον ἐντὸς τοῦ δάσους.

Ἡ πρώτη ἐντύπωσις, ἡ γεννηθεῖσα ἐκ τοῦ ἐναερίου ἐκεῖνου φάσματος, διέμενε ἐν τῇ ψυχῇ τῆς Ἰκλέας. Ἐθεώρει τὸν νεαρόν σοφόν ὡς ἄνθρωπον πολὺ ἀνώτερον τῶν συγχρόνων του, ἂν οὐχὶ ὡς θεὸν ἢ ὡς ἥρωα· ἡ ἀνάγνωσις τοῦ συγγράμματός του ἐνίσχυσε τὴν ἐντύπωσιν ἐκείνην καὶ ἔτι μᾶλλον τὴν ἡύξησεν. Ἡσθάνετο δι' αὐτὸν πλέον τι ἢ θαυμασμόν, ἀ-

ληθές σέβας. "Οτε προσωπικῶς ἐγνωρίσθη μετ' αὐτοῦ, ὁ μέγας ἀνὴρ δὲν κατῆλθεν ἐκ τοῦ στηλοβάτου του. Τόσον ἀπλοῦν τὸν εἵρισκεν ἐκείνη, τόσον εὐλικρινῆ, τόσον ἀγαθὸν καὶ τόσον μετρίχιον πρὸς ὅλους καὶ συγγρόνως ἤκουε κριτικούς τινες τῶν ἀντιπάλων του τόσον ἀδίκους πρὸς αὐτόν, ὥστε συνέλαβε σχεδὸν μητρικὴν πρὸς αὐτὸν ἀγάπην. Τὸ αἶσθημα λοιπὸν τοῦτο τῆς προστατευτικῆς ἀγάπης ὑπάρχει ἤδη ἐν ταῖς καρδίαις τῶν νεανίδων; πιθανόν· ἀλλ' ἀναμφιβόλως ἡ Ἰκλέα τὸν ἡγάπα μὲ τοιαύτην ἀγάπην πρὶν ἢ τὸν ἀγαπήσῃ μὲ ἔρωτα. Εἶπον, νομίζω, ἀνωτέρω, ὅτι κατὰ βάθος ὁ χαρακτήρ τοῦ σοφοῦ ἐκείνου ἦτο μελαγχολικὸς ὀλίγον καὶ τοιαύτης ψυχικῆς μελαγχολίας, περὶ ἧς ὁμιλεῖ ὁ Πασχάλ καὶ ἡ τις εἶνε ὡς ἡ νοσταλγία τοῦ οὐρανοῦ. Ἐπεζήτησε τῷ ὄντι διηνεκῶς τὴν λύσιν τοῦ αἰωνίου προβλήματος «Εἶναι ἢ μὴ Εἶναι» τοῦ Ἀμλέτου. Ἐνίοτε ἠδύνατό τις νὰ τὸν ἴδῃ ἀθυμοῦντα, καταβεβλημένον μέχρι θανάτου. Ἀλλὰ, κατὰ παράδοξον ἀντίθεσιν, ὅταν αἱ μαῦραί του σκέψεις κατηναλίσκοντο, οὕτως εἶπεῖν, ἐν τῇ ἐρεύῃ, ὅταν ὁ ἐξηγνητὴν ἐγκέφαλός του ἀπέβαλλε πλεόν τὴν δύναμιν τοῦ συνεχῶς δονεῖσθαι, ὑπῆρχεν ἐν αὐτῷ εἶδος τι ἀναπαύσεως, εἶδος γαλήνης· ἡ κυκλοφορία τοῦ βαθέος ἐρυθροῦ αἵματός του ἀνέφλεγε τὴν ὀργανικὴν ζωὴν του, ὁ φιλόσοφος ὑπεχώρει, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἔβλεπε παιδίον σχεδὸν ἀφελές, μὲ φαιδρότητα περισσὴν, διασκεδάζον μὲ κάθε τι, ἔχον γυναικεῖας σχεδὸν κλίσεις, ἀγαπῶν τὰ ἄνθη, τὰ ἀρώματα, τὴν μουσικὴν, τὸν ρεμβασμὸν καὶ δεικνύον ἐνίοτε φοβεράν ἀμεριμνησίαν.

(Ἀκολουθεῖ).

ΣΤΕΦΑΝΟΣ Ι. ΗΛΙΑΔΗΣ.

Ο ΕΜΠΙΣΤΟΣ.

ΔΙΗΓΗΜΑ.

I.

— Ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία εὐρίσκονται ἐν τῷ κήπῳ, εἶπεν ὁ ἱπποκόμος λαμβάνων τοὺς χαλινούς ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Οὐδέρτου. Ἐπρογευμάτισεν ἐπὶ τοῦ ἀνδῆρου, ἐκὼν ὁ κύριος ἐπιθυμῆν' ἀναγγεῖλαι μὲν τὴν ἔλευσίν του. . .

— Εἶναι περιττόν, ἀπήντησεν ὁ νεαρὸς ἀνὴρ, διότι μὲ περιμένουν.

Ὁ ὑπρέτης ἀπήγαγε τὸν ἵππον, ὁ δὲ Οὐδέρτος παρέκαμψε τὴν γωνίαν τῆς κομπῆς ἐξοχικῆς οἰκίας. "Οτε ἔφθασεν εἰς σημείον, καθ' ὃ δὲν ἐφαίνετο ἐκ τῶν τῆς οἰκίας, ἔστη ἐπὶ τόπου, ἀνῆλθὺς πως καὶ ἀναποφάσιτος ἔτι, μεθ' ὅλας τὰς ἀπειραρίθμους καὶ πολλαπλὰς ἀποφάσεις, ἅς ἀπὸ τῆς πρωίας εἶχε λάθει. Τί ἤρχετο νὰ κάμῃ; Τί θὰ ἔλεγε; Πρὸς τί ἦλθε;

Διατί; Δὲν εἶχεν ἀνάγκην πολλῶν πρὸς τοῦτο λόγων! Ἦλθε μόνον καὶ μόνον διότι κατ' ἐκείνην ἀκριβῶς τὴν ἡμέραν ἡ ὥρα καὶ κόμησεν Βελλοῦ κατελίμπανε τὴν ἐξοχικὴν αὐτῆς οἰκίαν διὰ νὰ μεταβῇ μετὰ τοῦ γέροντος στρατηγοῦ καὶ συζύγου αὐτῆς εἰς τὰς θέρας τοῦ Βισύ, οὐχὶ βεβχίως δι' αὐτὴν ἀφορμὴ ἦν τὸ ἥπαρ τοῦ στρατηγοῦ, ὅπερ, ἀπὸ τινος καιροῦ, ἀπέβαινε αἰτία ἀνησυχίας διὰ τὸ ἀνδρόγυνον.

Ἀπῆρχετο λοιπὸν . . . Ἐκεῖνος ἐλάμβανε ὀλίγον ὑπ' ὄψιν τὸν στρατηγόν, σκεπτόμενος ὅτι οὗτος, ὡς ἀνώτερος ἀξιωματικός, εἶχεν ἀποδώσει ἱκανὰς ὑπηρεσίας εἰς τὴν πατρίδα ὅπως ἐπὶ τέλους κατὰ τὴν ἀξίαν ὀριστικῆς συντάξεως ὅτε πλέον τὸ ἥπαρ αὐτοῦ δὲν θὰ τὸν ἐβασάνιζεν. Ἐκείνη ὅμως ἀπερχομένη συναπέφερε καὶ τὴν χαρὰν τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, πλεόν τούτου μάλιστα, συναπέφερε μέρος τοῦ βίου αὐτοῦ.

— Πόσον εἶναι ἀνόητον νὰ εἰναι τις ἐρωτευμένος! εἶπε κα-

θ' ἐαυτὸν ὁ Οὐδέρτος, ἀνορθῶν τὸν μύστακα αὐτοῦ. Ἀνόητον εἶναι ν' ἀφίη τις τὴν καρδίαν του νὰ συλλαμβάνηται οὕτως, ἀνόητον νὰ μὴ δύναται νὰ ὑπερασπισθῇ ἐαυτόν, ἀνόητον νὰ καθίσταται ἔρμαιον παραλόγου εὐαισθησίας! . . . Αὐτὰ τὰ πράγματα δὲν συμβαίνουν ἀλλ' ἡ μόνον εἰς τὴν ἐξοχὴν, ὑπὸ τὸ φέγγος τῆς σελήνης, παρὰ τὰς παροχθίους τῶν ποταμῶν πρασιὰς . . . Ἐπρεπε νὰ προσέχη τις, ἢ νὰ μὴ ἐρχηται εἰς τὴν ἐξοχὴν, ἀλλ' ἡ μόνον κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ κυνηγίου, ὅταν δὲν ἀπομένῃ καιρὸς νὰ ρεμβάζῃ βλακωδῶς.

Ἡ ιδέα ὅτι εἰς τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ ὑπηρετῶν ἠδύνατο νὰ τὸν παρατηρήσῃ καὶ νὰ ἐρωτήσῃ τί ἔκαμνε ἐκεῖ, ἱστάμενος ἐν πλήρει ἡλίῳ ἰουλίου κατὰ τὴν θερμότεραν ὥραν τῆς ἡμέρας, ἠνάγκασε τὸν Οὐδέρτον νὰ προχωρήσῃ, ἔστη δὲ πλησίον σκιαδὸς ἀποτελουμένης ἐκ καστανεῶν καὶ ἤρξατο νὰ παρατηρῇ.

Ἐν μικρᾷ ἀποστάσει, ὑπὸ λεπτόν ἱκρίωμα ξύλινον ἐπικαλυπτόμενον ἐξ ὀλοκλήρου ἐξ ἐρπόντων φυτῶν, ὧν τὸ πυκνὸν φύλλωμα ἠμπούδιζε πᾶσαν ἡλιακὴν ἀκτίνα νὰ εἰσδύσῃ, ἐκάθητο ἐν τῇ σκιᾷ οἱ κάτοικοι τῆς ἐξοχικῆς οἰκίας. Ὁ ἄνεμος ἔσειε σὺν ἑλαφρῶς τοὺς ἠνθισμένους κλάδους, οἵτινες κατέπιπτον πέριξ ὡς ἄλλα διαφανῆ παραπετάσματα. Αἱ ἀένναοι ὅμως κινήσεις αὐτῶν δὲν κατάρθουν ν' ἀποκρύψωσιν ἐξ ὀλοκλήρου ἐκ τοῦ ἐλαστικοῦ βλέμματος τοῦ νεωστὶ ἐλθόντος τὰ ὅπισθεν αὐτῶν πρόσωπα.

— Ὁ Κάρλος εἶναι ἐκεῖ! εἶπε καθ' ἐαυτόν ὁ Οὐδέρτος. Τί διάβολον ἦλθε νὰ κάμῃ ἐδῶ; Βέβαια! Τὸ ἴδιον πρᾶγμα ποῦ ἦλθε νὰ κάμῃ καὶ ἐγώ! Ἦλθε νὰ τοὺς ἀποχαιρετίσῃ, ἠδύνατο ὅμως νὰ ἐκλέξῃ ἄλλην στιγμὴν!

Καταρώμενος οὕτω τὸν ἐν ἀκαταλλήλῳ στιγμῇ ἐλθόντα ἐπισκέπτην ὁ Οὐδέρτος προῦχρει βαρυνθὲν. Μετ' ὀλίγον ἐπλησίασε πρὸς τὸ ὑπὸ τῆς πρασιᾶς κεκαλυμμένον περίπτερον, ἐξ οὗ ἀπεχώριζον αὐτόν βαρυνθὲς μόνον τινὲς τὰς ὁποίας ὤφειλε νὰ κατέλθῃ. Ἐκ τῶν ἐντὸς οὐδεὶς ἐφάνη παρατηρήσας αὐτόν, ὅστις αἰσθανόμενος στενοχωρίαν τινά, ὥσπερ ἀνεκάλυψεν ἐξαπίνης μυστικόν τι, προητοιμάζετο νὰ βῇ ὅπως καταστήσῃ γνωστὴν τὴν ἔλευσιν αὐτοῦ, ὅτε παρετήρησεν ὅτι ἡ νεαρά γυνὴ ἔστρεψε ἑλαφρῶς τὸ βλέμμα πρὸς τὸν ἀπέναντι αὐτῆς καθήμενον Κάρλον Σεράν, συνάμα δὲ ὅτι ὁ στρατηγὸς ἐκοιμάτο ἐπὶ τῆς ἐπιμήκου αὐτοῦ ἑδρας.

Οἱ γλαυκοὶ ἐκεῖνοι ὀφθαλμοί! Ἀ! ποσάκις ὠνειρεύθη αὐτοὺς στρεφόμενους πρὸς τοὺς ἐαυτοῦ μετὰ τῆς αὐτῆς ἐκφράσεως μεθ' ἧς κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐστράφησαν πρὸς τὸν ἄλλον! Πόσον ἦσαν εὐγενεῖς, ὠραῖοι, διαυγεῖς καὶ μελαγχολικοί! Ὅποια θλίψις περιεκλείετο ἐν τῷ βλέμματι ἐκείνῳ ἐναέριον καὶ τιμίας γυναικεῖς ἀφωσιωμένης εἰς τὸ ἀνοικτῆριον αὐτῆς καθήκον, ἀλλὰ καὶ ὅποια αἰσθησις δι' ἐκεῖνον, ὃν παρετήρησεν οὕτως!

Ὁ Οὐδέρτος ἠσθάνθη ἰσχυρόν κλονισμόν καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸ σῶμα καὶ ἡ συνειδήσις αὐτοῦ ἐξεκόλλησε τὸν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους προσκολληθέντα ποῦν αὐτοῦ. Προῦχώρησε τότε πρὸς τὸ περίπτερον διὰ βήματος ἦττον σταθεροῦ καὶ βραυτέρου τοῦ συνήθους, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχων προσηλωμένους πρὸς τὸν φίλον αὐτοῦ, ὅστις αἴφνης ἀπέβη ἀντίπαλος. Ἀποῦ ἔρριψε βλέμμα προφυλάξεως πρὸς τὸν στρατηγόν, ὁ Κάρλος ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν καὶ πρὸς τὴν νεαρὰν γυναῖκα, καὶ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, ὕγρας ὥσπερ ἐκλαίεν, ἡ αὐτὴ ἐπεφάνη ἐκφρασις θλίψεως, λύπης καὶ τρυφερότητος.

— Ἀ! οἱ δυστυχεῖς! ἐσκέψατο ὁ Οὐδέρτος, πόσον ἀγαπῶνται! Καὶ πόσον πρέπει νὰ ὑποφέρουν!

Ὁ κρότος τοῦ βηματισμοῦ αὐτοῦ ἐπὶ τῶν βαρυνθῶν ἀφύπνισε τοὺς πάντας. Ἐρύθημα ἀποτόμως διεχύθη ἐπὶ τῶν παρειῶν, τοῦ λαιμοῦ καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν βραχιόνων τῆς κομῆσεως. Ὁ Κάρλος ἔλαβεν ἀμέσως ἦθος ἀνθρώπου τοῦ κόσμου, ὅστις στενοχωρεῖται καὶ δὲν ἀποδεικνύει τοῦτο, ὁ δὲ στρατηγός, ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμούς, ἀνέκραξεν.

— Ἀ! εἰσθε σεῖς, Ριβελαί; Ἐκράματε καλὰ! Εἶναι τόσος